

Inrichtingplan bosaanleg

St. Twickel te Delden

Lobith, december 2022

Inrichtingsplan Bosaanleg St. Twickel omgeving Delden

Lobith, 16 december 2022

Status:	Definitief
Opdrachtgever:	St. Twickel
Contactpersoon:	Dhr. H. Gierveld
Uitgevoerd door:	Van der Molen Groenconsult J. van der Molen Walhof 2 6915 AV Lobith Tel: (+31) 0316 – 54 23 32 Email: info@molengroen.nl Internet: www.molengroen.nl

Inhoud

1. Inleiding	8
2. Locatie, bodem en water	9
2.1 Locatie	9
2.2 Bodem.....	9
2.3 Water	10
3. Soortkeuze	11
3.1 Bostypen	11
3.2 Boomsoorten.....	11
4. Inrichtingsplan.....	13
5. Wijze van aanleg	14
6. Beheer.....	14
7. Kosten.....	15
Bijlage 1: Bosaanleg landgoed Twickel.....	16
Bijlage 2: Gegevens hoogteligging terrein.....	17
Bijlage 3: Enkele foto's van het perceel.....	19

1. Inleiding

Stichting Twickel is een landgoed met een kasteel in Delden en met enige duizenden hectares bos, natuur, landbouwgrond, boerderijen en woonhuizen in de wijde omgeving van Delden en in Gelderland, Zuid-Holland en in Duitsland. Boerderijen en landbouwgronden worden verpacht, met enige regelmaat komen landbouwgronden uit de pacht. Op zo'n moment wordt beoordeeld op welke wijze deze vrijgekomen landbouwgrond kan bijdragen aan het goede rentmeesterschap van Twickel. Maatschappelijke doelen en wensen van overheden worden betrokken bij de afweging voor de inzet van gronden.

Aanleg van nieuw bos is een dergelijk maatschappelijk doel en overheidswens. Natte, droge, slecht bereikbare of door natuur- of bosterrein omsloten landbouwgronden zijn voorbeelden van situaties waar omzetting van landbouwgrond naar natuur of bos een serieuze optie is. Ten oosten van Delden ligt een nogal nat landbouwperceel dat voor bosaanleg in aanmerking komt.

Dit document vormt het inrichtingsplan voor deze nieuwe bosaanleg. In dit inrichtingsplan komen de volgende zaken aan de orde:

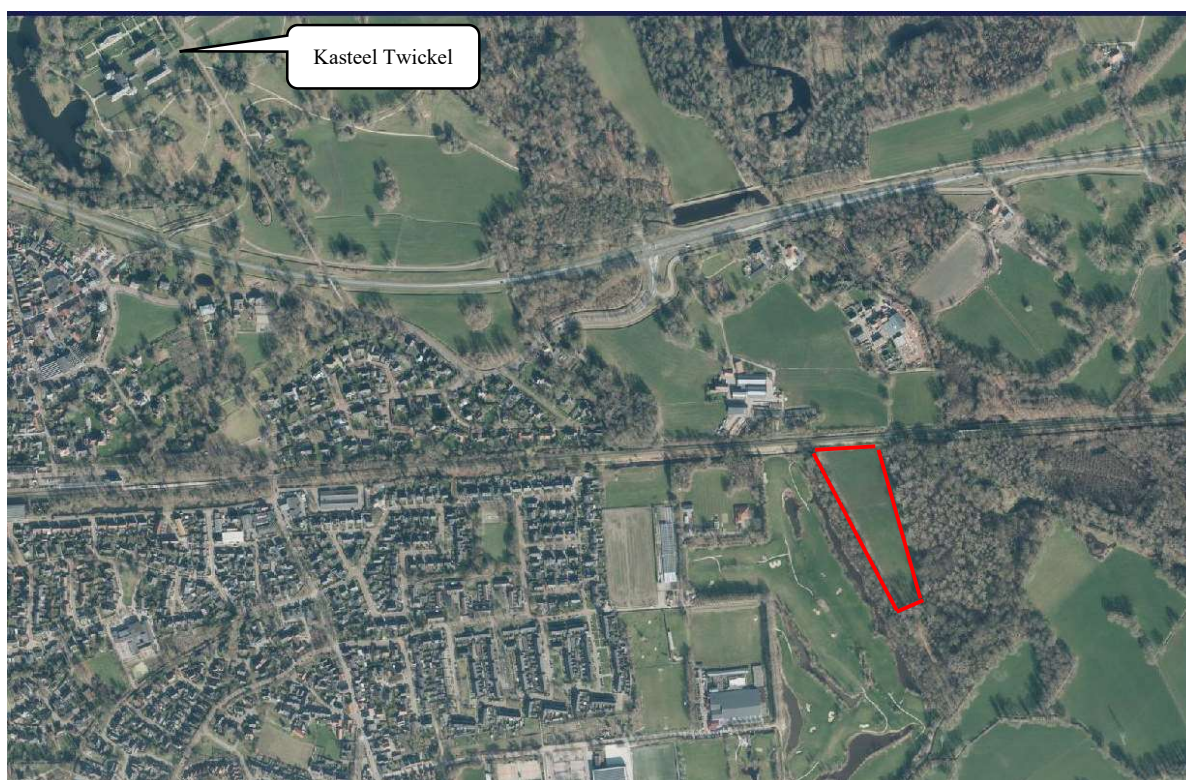
2. Locatie, bodem en water
3. Soortkeuze
4. Inrichtingsplan
5. Wijze van aanleg
6. Beheer
7. Kosten

De bovenstaande nummers verwijzen naar de achtereenvolgende hoofdstukken in dit document.

2. Locatie, bodem en water

2.1 Locatie

Het betreffende landbouwperceel ligt op ongeveer 500 m ten oosten van het dorp Delden en grenst aan de noordzijde aan de spoorlijn Zutphen - Hengelo. Aan oost-, zuid- en westzijde liggen bospercelen van Twickel. Het bosperceel aan de westzijde is tamelijk smal, ca. 40m breed, hierachter ligt een golfterrein met diverse waterpartijen. Op ca. 100m afstand aan de oostzijde van het perceel stroomt de Oelerbeek. Het perceel is toegankelijk via de noord- en zuidzijde, aan de noordzijde dient eerst het spoor gepasseerd te worden, het zuidelijke toegangspad voert door het bos. In figuur 1 is de ligging van het perceel te zien, in bijlage 1 is een kaart met het perceel opgenomen.

Figuur 1: ligging van het perceel voor bosaanleg (binnen rode kader)

2.2 Bodem

Geologisch gezien behoort de ondergrond van het perceel tot de Formatie van Singraven. In een brede zone tussen Delden en Weerselo is in de ondergrond een leemlaag aanwezig, vaak al binnen 1,2m beneden maaiveld. De bovengrond wordt gevormd door een dekzandpakket afgewisseld met meer en minder lemige laagjes. Het dekzand heeft hier een lössachtig karakter.

Geomorfologisch wordt de ondergrond van het perceel ingedeeld bij de landvormsubgroep 'Beek(dal)overstromingsvlakte'. Vroeger traden de Nederlandse beken dikwijls buiten hun oevers, het slib werd dan getransporteerd naar en afgezet op de lage terreingedeelten, waardoor het landschap vlak tot zeer vlak werd. Bodems die worden geclassificeerd als 'Beek(dal)overstromingsvlakte' liggen horizontaal of vrijwel horizontaal zonder reliëf óf met zeer zwak ontwikkeld reliëf, waarbij hoogteverschillen op korte afstand niet meer dan 0,5m bedragen.

Het noordelijke deel van het perceel (over een lengte van ca. 50m) wordt aangeduid als beekbedgrond met lemig fijn zand. De aanwezigheid van lemig zand duidt op een bruine beekbedgrond waarbij de A-horizont van deze grondsoort bruin is gekleurd. De rest van het perceel bestaat uit leek-/woudebedgrond met klei. De leemlaag in de ondergrond zorgt voor een de geringe waterdoorlatendheid en werkt daardoor storend voor de verticale waterbeweging.

2.3 Water

De waterhuishouding van het perceel kan worden beschreven aan de hand van de gemiddelde grondwaterstanden door het jaar heen. In onderstaande tabel worden de gemiddelde grondwaterstanden in de winter, voorjaar en zomer aangegeven door resp. de Gemiddelde Hoogste, Voorjaars en Laagste Grondwaterstand, achtereenvolgens aangeduid met GHG, GVG en GLG.

grondwaterstand in	aanduiding	cm - maaiveld
winter	GHG	30
voorjaar	GVG	75
zomer	GLG	145

De grondwaterstanden in bovenstaande tabel zijn gebaseerd op langjarige gemiddelden, met name t.a.v. de GHG betekent een gemiddelde waarde van 30cm beneden maaiveld dat in natte winters het perceel zeer nat kan zijn of zelfs (deels) onder water staat.

3. Soortkeuze

3.1 Bostypen

Voor de aanleg van het nieuwe bos wordt uitgegaan van de spontane ontwikkeling van de vegetatie op deze standplaats, uiteindelijk resulterend in bos. Bodem en grondwater zijn daarbij van belang. De samenstelling van het potentieel natuurlijke bos met de daarbij behorende ondergroei op een specifieke standplaats wordt beschreven in het handboek 'Natuurbeheer in Nederland', deel 5 'Bosgemeenschappen' (1991). Op basis van bodemclassificatie worden per grondsoort voorkomende natuurlijke bostypen aangegeven.

Voor het noordelijke deel van het perceel met een bruine beekerdgrond worden de volgende bostypen verwacht: 23 Vogelkers-Essenbos, 17 Gewoon Eiken-Haagbeukenbos bij stagnerend grondwater en 29 Gewoon Elzenbroek specifiek bij zeer natte terreinomstandigheden.

Op de rest van het perceel met een leek-/woudeerdprofiel met klei komen de bostypen 22 Elzenrijk-Essen-Iepenbos en soms 17 Gewoon Eiken-Haagbeukenbos voor.

3.2 Boomsoorten

Voor de boomsoortenkeuze van het toekomstige bos op de bruine beekerdgrond wordt aangesloten bij het bostype Vogelkers-Essenbos. Stagnerend grondwater en zeer natte terreinomstandigheden zullen in de toekomst af en toe voorkomen met name als gevolg van extreme klimaatomstandigheden in de vorm van flinke hoosbuien. Daardoor zullen hoge waterafvoeren in de Oelerbeek optreden, waardoor het perceel tijdelijk zeer nat zal zijn. Naar verwachting hebben deze omstandigheden een zeer tijdelijk karakter en zullen het merendeel van het jaar de groeiomstandigheden van het terrein geschikt zijn voor het Vogelkers-Essenbos. Naast zeer natte omstandigheden kunnen in de toekomst ook langdurige droge perioden voorkomen, net als in de afgelopen jaren. Gewone es en zwarte els zijn de belangrijkste bomen in het bostype Vogelkers-Essenbos. Deze boomsoorten verdragen tijdelijke overstromingen. Ook kunnen in geringe mate zomereik, zoete kers, gewone esdoorn, en zachte berk voorkomen. In de struiklaag van dit bostype komen voor: gewone vogelkers, aalbes, hazelaar, wilde kardinaalsmuts en Gelderse roos.

Voor de rest van het perceel met het leek-/woudeerdprofiel wordt uitgegaan van het bostype Elzenrijk-Essen-Iepenbos. Gewone es is in dit bostype de belangrijkste boomsoort met enige bijmenging van zwarte els, gladde iep en schietwilg. Als struiksoorten komen hier voor: eenstijlige meidoorn, sleedoorn, dauwbraam, grauwe wilg, Gelderse roos, gewone vogelkers en aalbes.

Sinds enige jaren waart de ziekte Essentaksterfte rond in bossen met gewone es in Nederland, met forse oppervlakten afgestorven essenbos tot gevolg. Er zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar om bomen tegen essentaksterfte te beschermen. Ook bestaat er geen behandeling waarmee aangetaste bomen kunnen worden genezen. Gewone es is zeer gevoelig voor essentaksterfte. Er bestaan grote verschillen tussen individuen van de soort, zowel zaailingen

als ook de cultivars van de gewone es verschillen onderling in gevoeligheid. Grootschalige toepassing van gewone es in het nieuwe bos lijkt daarom niet verstandig.

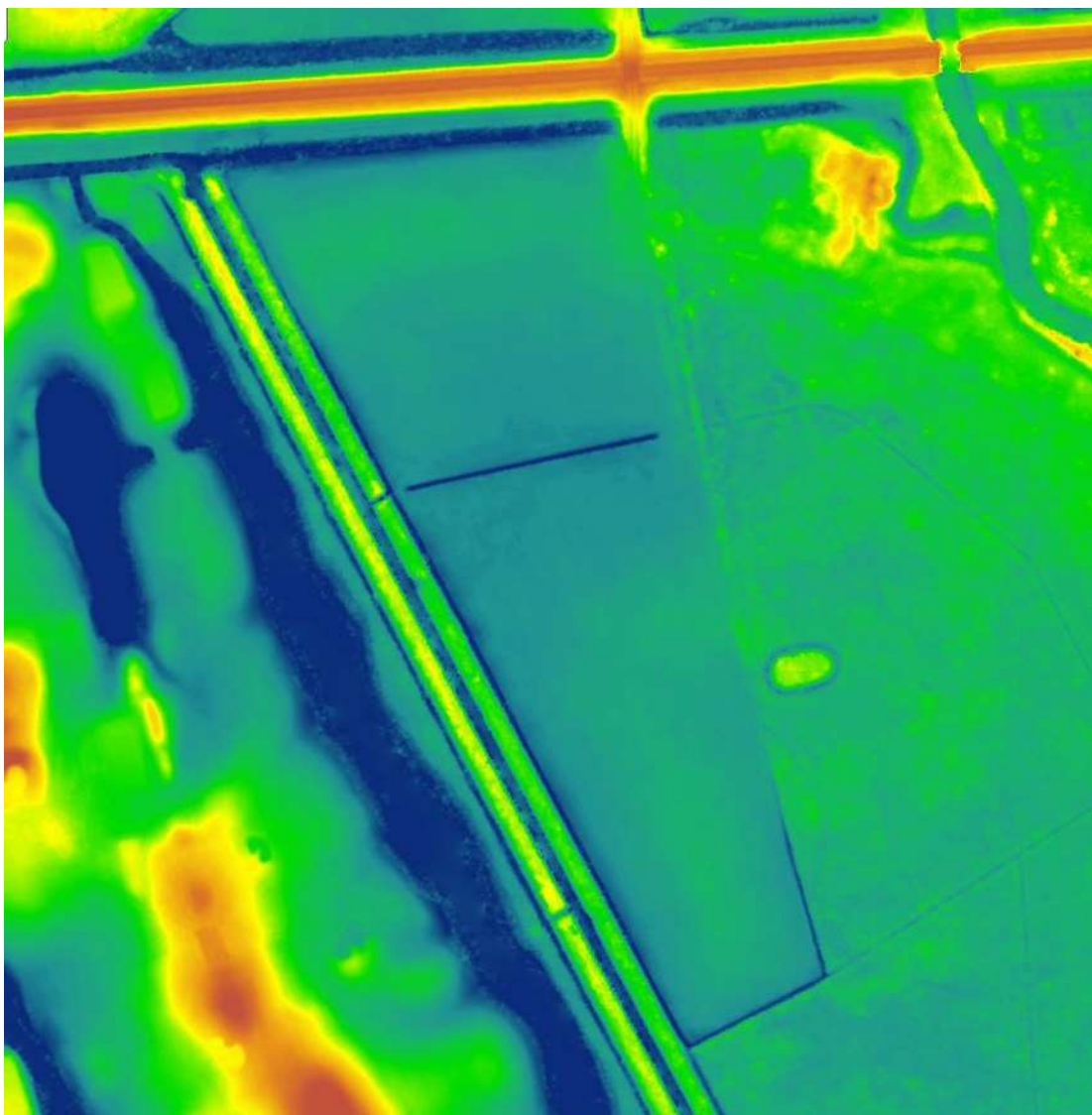
Op basis van het bovenstaande wordt voor het noordelijk deel uitgegaan van de volgende (globale) boomsoortensamenstelling: 35% zwarte els, 20% gewone es, 15% zomereik, 15% zoete kers en 15% gewone esdoorn.

Voor het zuidelijke deel: 35% zwarte els, 20% gewone es, 25% gladde iep, 10% zomereik en 10% zoete kers. Zomereik, zoete kers, gladde iep en gewone esdoorn worden op de iets hogere delen van het perceel geplant.

Er wordt gebruik gemaakt van inheems platmateriaal.

4. Inrichtingsplan

In onderstaande figuur is de AHN3 hoogtekaart te zien. In blauw de lage en in groen de wat hogere terreindelen. De sloot van oost naar west is niet meer in het perceel aanwezig. In de figuur is in het noordelijk deel van het perceel in oost west richting een iets hogere kop te zien (groenige kleur). In het zuidelijk deel van het perceel is in noord zuid richting ook een iets hogere rug zichtbaar. Het hoogteverschil met de wat lagere terreindelen in het perceel (blauwige kleur) bedraagt ca. 30 cm. In bijlage ?? zijn meer hoogtegegevens van het perceel opgenomen.

Om verdroging van het perceel tegen te gaan en water vast te houden, wordt de greppel langs de zuid- en westzijde van het perceel gedempt. Het betreft een lengte van ca. 340m. Hiervoor wordt met een kraan de naastliggende grond in de greppel geschoven, waardoor een soort vochtige slenk in het terrein ontstaat. Zwarte els en gewone es worden in deze slenk en op andere blauwige delen geplant, zomereik, zoete kers, gladde iep en gewone esdoorn op de iets hoger gelegen (groenige) delen van het perceel.

5. Wijze van aanleg

Na het dempen van de greppel aan de zuid- en westzijde wordt de aanwezige graszode gefreesd en daarna het perceel geploegd. Om concurrentie van het bosplantsoen met niet gewenste kruiden tegen te gaan, wordt het perceel ingezaaid met een graan-kruidenmengsel. Op termijn kunnen struiksoorten van zaadbronnen uit de directe omgeving zich spontaan vestigen.

Er wordt in totaal 2,41ha bos aangelegd, waarvan 1,41 ha met bosplantsoen en 1,0 ha met veren. De veren zijn voor clumps (groepen) van zomereik en zoete kers. De verschillende boomsoorten worden i.v.m. verschil in groeiritme in afzonderlijke groepen van één boomsoort geplant. Tussen de veren in de clumps wordt bosplantsoen van zwarte els, haagbeuk, gewone vogelkers (p. padus) en hazelaar (c. avellana) toegepast.

Het bosplantsoen wordt met een plantmachine geplant, de veren van zomereik en zoete kers met een gabel. Er wordt bosplantsoen in de maat 60-80 toegepast in een plantverband van 1,5x1,5m (4.500st/ha), de veren hebben een maat van 175-200 en worden in een plantverband van 3x3m geplant (1.100st/ha). In de clumps is de verdeling 3.400st/ha bosplantsoen en 1.100st/ha veren.

Door de massale aanwezigheid van het bosplantsoen en de lengte van de veren wordt massale vraatschade naar verwachting voorkomen. Voor de zekerheid wordt alleen bij de veren van zoete kers (550st) een beschermkoker gebruikt. Voor de andere boom- en struiksoorten is geen wildbescherming benodigd.

De aanwezige wilgenstruiken langs de spoorsloot in het noorden worden uitgebreid met een zoom van bes-/vruchtdragende struiken als aalbes, hazelaar, Gelderse roos, inlandse vogelkers en meidoorn.

6. Beheer

Twee jaar na aanleg wordt het nieuwe bos gecontroleerd op niet aangeslagen plantsoen en/of vraatschade door wild. Uitval tot een percentage van tien procent van de oppervlakte wordt geaccepteerd zonder inboet uit te voeren. Deze uitval-plekken bieden mogelijkheden voor spontane vestiging van boom- en struiksoorten. Indien er (ruim) meer uitval is, wordt ingeboet.

7. Kosten

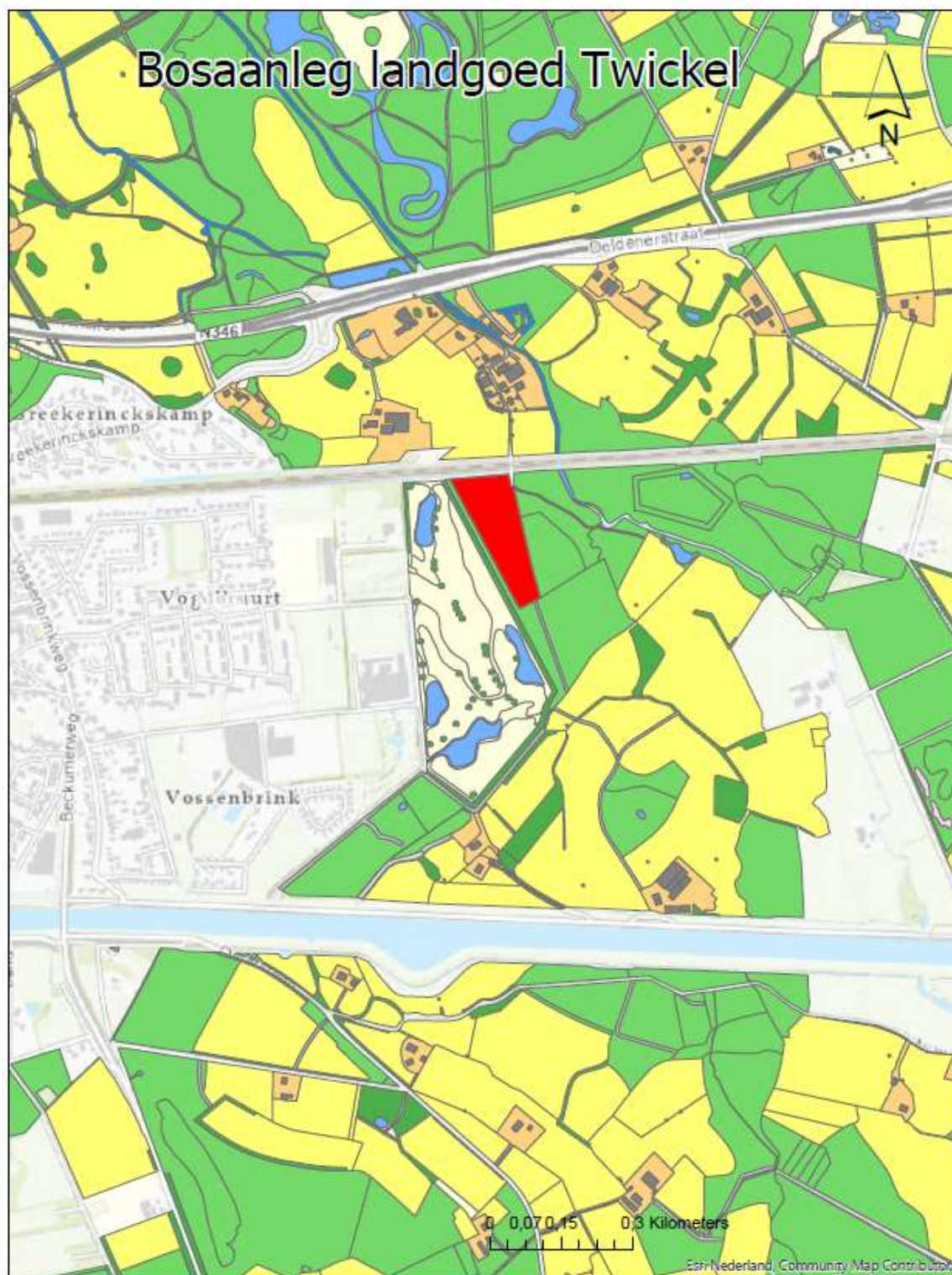
In onderstaande twee tabellen zijn de globale kosten van de afwaardering en de bosaanleg weergegeven. Deze kosten zijn ook in de begroting opgenomen.

onderdeel	hectares of stelpost	kosten per hectare / stelpost	kosten totaal ex BTW
Afwaardering	2,41	€ 70.000,00	€ 168.700,00
Dempen watergang met lokaal af te schrapen grond	stelpost	€ 3.400,00	€ 3.400,00
Grondbewerking: frezen+ploegen	2,41	€ 837,00	€ 2.017,17
inzaai graan+kruiden, incl zaad	2,41	€ 685,00	€ 1.650,85
Plantmateriaal, planten en voorbereiding + begeleiden uitvoering, wildbescherming, inboet, onderhoud na aanleg, inrichtingsplan	stelpost	€ 36.283,61	€ 36.283,61

Onderdeel	kosten per hectare excl. BTW	subsidie aanvraag
afwaarderen grond	€ 70.000,00	€ 168.700,00
Aanbrengen reliëf, plantmateriaal, inboet en inplanten en het opstellen van een inrichtings- en beplantingsplan	€ 17.988,23	€ 43.351,63

**Totaal
subsidieaanvraag: € 212.051,63**

Bijlage 1: Bosaanleg landgoed Twickel

Legenda

 Bosaanleg 2022

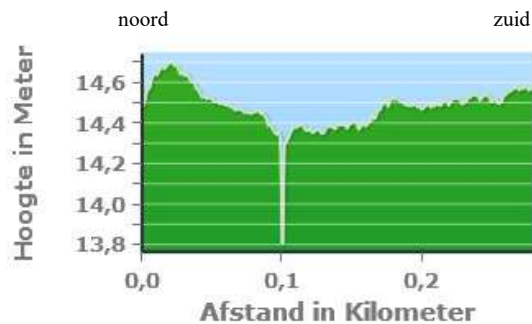
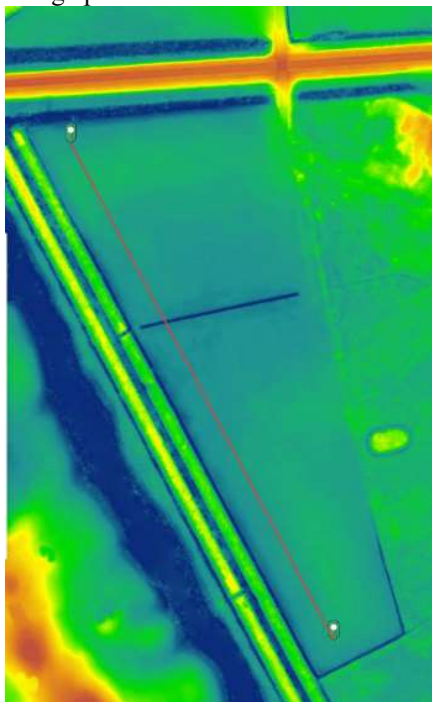
Nr 1; gemeente Stad Delden
sectie A, nr 6645 ged
groot 2,41 ha

kaart 1

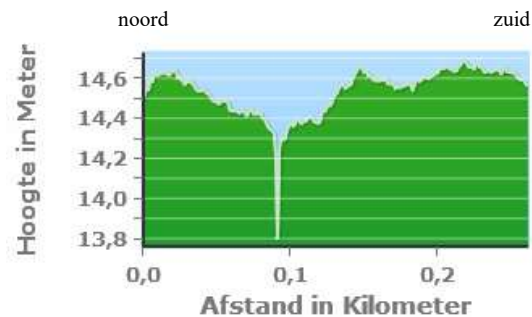
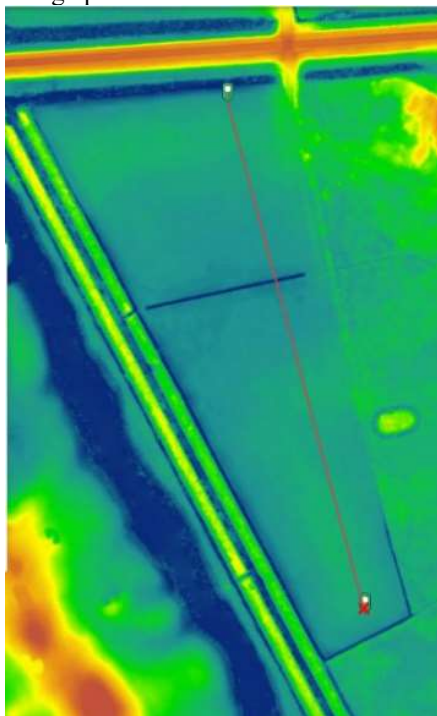
Bijlage 2: Gegevens hoogteligging terrein

Hoogteprofiel nr. 1 noord-zuid

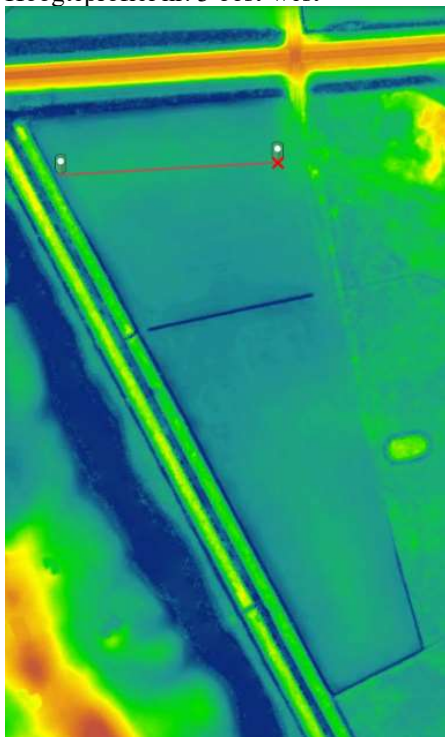
Min: 13,81m (sloot)
Max: 14,70m

Hoogteprofiel nr. 2 noord-zuid

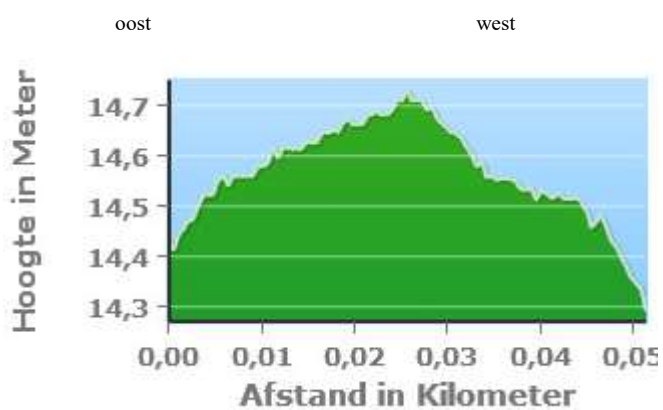
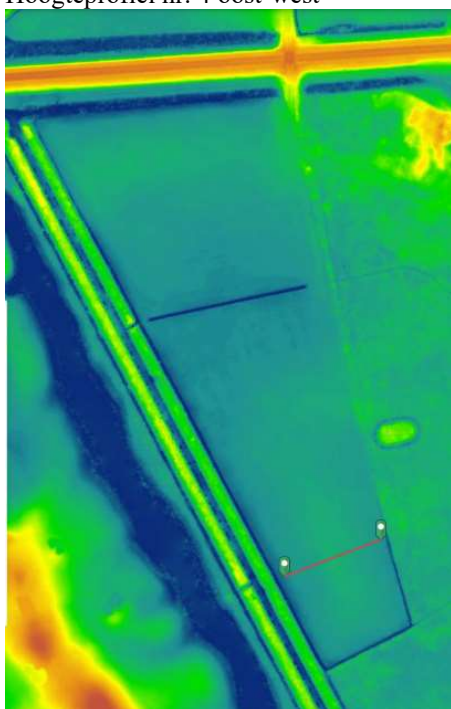
Min: 13,80m (sloot)
Max: 14,69m

Hoogteprofiel nr. 3 oost-west

Min: 14,45m (greppel)
Max: 14,73m

Hoogteprofiel nr. 4 oost-west

Min: 14,29m (greppel)
Max: 14,73m

Bijlage 3: Enkele foto's van het perceel

Noordelijk deel van het perceel met iets verhoging

Zuidelijk deel van het perceel

Restant van sloot in midden perceel

Singel van diverse wilgensoorten langs spoorsloot aan noordzijde perceel

Droge greppel aan westzijde langs noordelijk deel perceel
(greppel is dieper en watervoerend langs zuidelijk deel)

Quickscan Natuurwetgeving

Te bebossen perceel

te Delden

Lobith, augustus 2023

Quicksan Natuurwetgeving te bebossen perceel Delden

Lobith, 28 augustus 2023

Status:	Definitief
Opdrachtgever:	St. Twickel
Contactpersoon:	Dhr. H. Gierveld
Uitgevoerd door:	Van der Molen Groenconsult J. van der Molen Walhof 2 6915 AV Lobith Tel: (+31) 0316 – 54 23 32 Email: info@molengroen.nl Internet: www.molengroen.nl
Veldwerk:	P. Leemreise + J. van der Molen
Rapportage :	J. van der Molen

Inhoud

1. Inleiding	7
2. Wettelijk kader	8
2.1 Soortbescherming	8
3. Gebiedsbeschrijving, voorgenomen ingreep en onderzoeksmethode	11
3.1 Gebiedsbeschrijving	11
3.2 Voorgenomen ingreep	12
3.3 Onderzoeksmethode	12
4. Aanwezige natuurwaarden	13
4.1 Resultaten bureauonderzoek	13
4.1.1 Zoogdieren	13
4.1.2 Vogels	13
4.1.3 Amfibieën en reptielen	13
4.1.4 Vissen, ongewervelden en plantensoorten	13
4.2 Resultaten veldonderzoek	13
4.2.1 Zoogdieren	14
4.2.2 Vogels	14
4.2.3 Amfibieën en reptielen	14
4.2.4 Vissen, ongewervelden en plantensoorten	14
5. Consequentie natuurwetgeving	16
5.1 Soortbescherming	16
5.1.1 Zoogdieren	16
5.1.2 Vogels	16
5.1.3 Amfibieën en reptielen	16
5.1.4 Vissen, ongewervelden en plantensoorten	17
6. Conclusie	18
Literatuur en bronnen	19
Bijlage 1: Vrijstelling soorten	20
Bijlage 2: Foto-impressie plangebied	21

1. Inleiding

Stichting Twickel is van plan een landbouwperceel gelegen ten zuiden van de spoorlijn Zutphen- Enschede en ten oosten van de golfclub De Lage Mors in Delden om te vormen naar bos.

Inzicht in de mogelijke gevolgen van deze ontwikkeling op eventueel aanwezige beschermde planten- en diersoorten in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) is gewenst.

De heer H. Gierveld heeft als Adjunct Rentmeester van St. Twickel Van der Molen Groenconsult opdracht gegeven voor het verrichten van het benodigde ecologische onderzoek.

In dit rapport worden de resultaten beschreven van het onderzoek naar beschermde soorten en - gebieden. En worden de mogelijke consequenties beschreven die de voorziene ontwikkeling kan hebben ten aanzien van soort- en gebiedsbescherming.

2. Wettelijk kader

Hieronder is een verkorte verhandeling opgenomen over het wettelijk kader van dit project.

De Wet natuurbescherming beschermt vanaf 1 januari 2017 Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten. Met deze wet worden de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen (de Vogel- en Habitatrichtlijn) zo helder mogelijk geïmplementeerd.

De voorziene ontwikkeling in het plangebied ten oosten van Delden wordt in het kader van de Wet natuurbescherming aangemerkt als ‘handeling’.

Provincie Overijssel is bevoegd gezag voor toetsing van werkzaamheden en activiteiten (‘handelingen’) in Natura 2000 gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen).

Het dichtst bij het onderzoeksgebied gelegen Natura 2000-gebied is het gebied Lonnekermeer ten oosten van Hengelo op 7,5km afstand. Deze afstand is dermate groot dat geen sprake is van negatieve effecten van de voorziene ontwikkeling op dit Natura 2000-gebied. In dit geval is alleen soortbescherming van toepassing.

2.1 Soortbescherming

Het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Dit betekent in de praktijk dat het gaat om het effect van de activiteiten op beschermde soorten.

Vaak gaan activiteiten en werkzaamheden en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het echter onvermijdelijk dat schade wordt toegebracht aan beschermde dieren en planten. In die situaties is het nodig dat vooraf bekeken wordt of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

Het verschil tussen een vrijstelling en ontheffing is als volgt:

- Een vrijstelling is een uitzondering op een verbod. Deze geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van de vrijstelling voldoet.
- Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten. De drie

criteria op grond waarvan van de verbodsbepalingen afgeweken kan worden, zijn eveneens uit deze twee richtlijnen overgenomen. Dat betekent dat de verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde ‘nee, tenzij-principe’).

Van de soorten die worden beschermd onder de Vogelrichtlijn is geen limitatieve lijst beschikbaar. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten.

De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt.

De andere, ‘nationale’ soorten staan vermeld in een bijlage van de wet. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst.

De drie beschermingsregimes hebben elk hun eigen verbodsbepalingen. In onderstaande tabel is aangegeven hoe de verbodsbepalingen per regime luiden.

Tabel 1: Drie beschermingsregimes

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	Beschermingsregime andere soorten
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	Beschermingsregime andere soorten
	snijden, te ontwortelen of te vernielen.	snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincie Overijssel kent vrijstellingen voor zeer algemeen voorkomende soorten (zie bijlage 1). De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. De provincie acht het niet gewenst dat voor elke ruimtelijke ontwikkeling of ingreep in het kader van bestendig beheer of onderhoud een ontheffing aangevraagd moet worden.

Of dier- en plantensoorten nu wettelijk beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving, de zogenoemde 'Zorgplicht'. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten.

Zorgplicht volgens de Wet natuurbescherming:

Artikel 1.11

1 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

2 De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

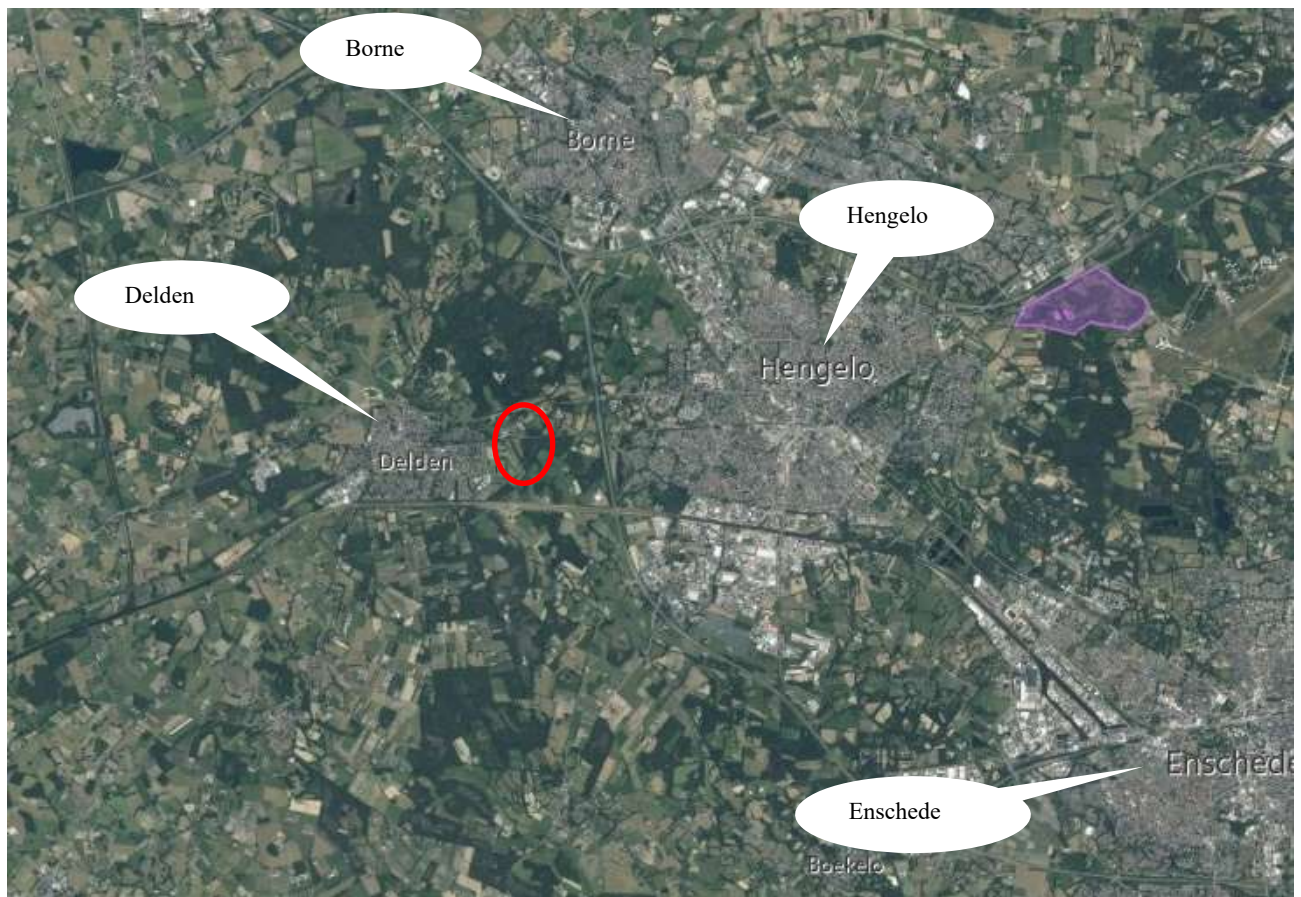
- a.** dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b.** indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c.** voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

3. Gebiedsbeschrijving, voorgenomen ingreep en onderzoeksmethode

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het betreffende graslandperceel ligt vlak onder de spoorlijn Zutphen-Enschede ten oosten van Delden, in de gemeente Hof van Twente, in de provincie Overijssel. In het westen grenst het perceel aan een golfterrein, in het zuiden en oosten aan bos van St. Twickel. Tussen het spoor en het weiland ligt een spoorsloot met op de zuidoever diverse – veelal wilgen - struiken. Tussen het weiland en de golfbaan ligt een watergang met aan beide zijden bomen en struiken. Langs de west-(deels) en zuidzijde van het perceel loopt een greppel. Ongeveer in het midden van het perceel ligt over een lengte van ca. 35m in noord-zuid richting het restant van een sloot.

Figuur 3 en 4 bevat een luchtfoto met daarop aangegeven het plangebied.

Figuur 3: Ligging planlocatie in de regio (binnen rood kader) bron: <https://geocontent.rvo.nl/>
(Natura 2000-gebied Lonnekermeer in paars)

Een foto-impressie van het plangebied is in bijlage 2 opgenomen.

Figuur 4: Ligging planlocatie in detail, (binnen rood kader) bron: <https://geocontent.rvo.nl/>

3.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen werkzaamheden bestonden in eerste instantie uit het dempen van de greppel aan de zuid- en westzijde, ploegen van het perceel en planten van boom- en struiksoorten. Er worden geen bomen of struiken verwijderd. Naar aanleiding van deze quickscan is besloten de greppels te handhaven. De planning van de werkzaamheden is nog niet helder.

3.3 Onderzoeksmethode

Het natuuronderzoek is uitgevoerd in de vorm van een bureau-onderzoek en door éénmalig een terreinbezoek te brengen aan het plangebied. Het terreinbezoek is uitgevoerd op vrijdagmiddag 25 augustus 2023.

4. Aanwezige natuurwaarden

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het uitgevoerde bureau- en veldonderzoek beschreven.

4.1 Resultaten bureauonderzoek

4.1.1 Zoogdieren

Steenmarter en bunzing zijn in de periode 2017 t/m 2022 bekende soorten in de omgeving van het plangebied. Das, hermelijn en wezel zijn in die jaren niet waargenomen in de directe omgeving van het plangebied, wel op enige afstand. Boomarter is in deze periode ook gesignaleerd in de directe omgeving van het plangebied. Gewone dwergvleermuis en watervleermuis zijn aanwezig in de directe omgeving. Dat geldt niet voor ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis, die zijn alleen bekend op enige afstand van het plangebied. De soorten bever en otter zijn geen bekende soorten in de omgeving van het plangebied. Bovenstaande soortinformatie is afkomstig van de site telmee.nl, onderdeel van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

4.1.2 Vogels

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor roofvogels zoals havik, boomvalk, slechtvalk en bosuil, in de periode 2017-2021 zijn waarnemingen bekend van deze soorten in de directe omgeving van het plangebied.

4.1.3 Amfibieën en reptielen

Beschermde amfibiesoorten zoals kamsalamander, boomkikker en rugstreeppad zijn geen bekende waargenomen soorten in de directe omgeving van het plangebied. Hetzelfde geldt voor reptielen als adder, hazelworm, gladde slang en ringslang. Poelkikker is wel een bekende amfibiesoort in de directe omgeving van het plangebied.

4.1.4 Vissen, ongewervelden en plantensoorten

Beschermde vissen, ongewervelden en plantensoorten worden niet verwacht op de locatie van het om te vormen agrarische perceel. De locatie vormt voor vissen en ongewervelden geen geschikt leefgebied, door het agrarisch gebruik komen beschermde planten naar verwachting niet voor.

4.2 Resultaten veldonderzoek

Het plangebied is op 25 augustus 2023 in de middag bezocht om zodoende een beeld te krijgen in hoeverre beschermde soorten gebruik (kunnen) maken van het plangebied. Daarnaast zijn ook andere relevante soorten genoteerd.

Tijdens het veldbezoek was het zwaar bewolkt en droog na vrij veel regen in de ochtend, vrijwel windstil bij een temperatuur van 19°C.

4.2.1 Zoogdieren

De aangetroffen beschermde zoogdieren worden hieronder per soort beschreven.

Kleine marterachtigen

Tijdens het terreinbezoek zijn geen kleine marterachtigen waargenomen, wel is ontlasting aangetroffen van waarschijnlijk steen- of boommarter. Andere sporen die duiden op aanwezigheid van bunzing, hermelijn en wezel (oa. pootafdrukken, ontlasting) zijn niet waargenomen.

Das

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van das (ontlasting'putjes', wissels, pootafdrukken) aangetroffen. Op basis van het bureauonderzoek wordt deze soort ook niet verwacht in het plangebied.

Vleermuizen

In de rand van het bestaande bos, aan de oostzijde van het te bebossen perceel, is een eikenboom met enkele holten aanwezig, deze holten bieden een potentiële verblijfplaats voor boom bewonende vleermuissoorten als watervleermuis.

De bomen langs de watergang aan de westzijde van het perceel zorgen voor luwte direct achter de bomen op het perceel. Dit biedt vleermuizen de gelegenheid hier insecten te vangen en vormt zo foerageergebied voor vleermuizen.

Overige (beschermde) zoogdieren

Andere beschermde zoogdieren zoals bever en otter zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht in het plangebied.

4.2.2 Vogels

Er vloog een boomvalk nabij het plangebied tijdens het veldbezoek. Jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied of in aan het plangebied grenzende bomen.

4.2.3 Amfibieën en reptielen

In het restant van de sloot en ook in de greppel aan de west- en zuidzijde sprongen diverse kikkers, oa. bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad. Zowel het slootrestant als de greppels waren watervoerend tijdens het veldbezoek. Beschermde amfibieën en reptielen zijn niet aangetroffen in het plangebied.

4.2.4 Vissen, ongewervelden en plantensoorten

Beschermde vissen, ongewervelden en plantensoorten zijn niet aangetroffen op het landbouwperceel. Het intensief gebruikte boerenland met vrijwel alleen Engels raaigras, enige rode klaver en een enkele ridderzuring vormt voor deze soortgroepen geen geschikt

leefgebied. Nabij en in de greppels zijn andere, niet-beschermd, plantensoorten aanwezig, waaronder grote waterweegbree.

5. Consequentie natuurwetgeving

5.1 Soortbescherming

5.1.1 Zoogdieren

Kleine marterachtigen

Tijdens het terreinbezoek is ontlasting van steen- of boommarter aangetroffen. Het leefgebied van beide soorten is niet specifiek gebonden aan landbouwgrond. Het omliggende bos is meer geschikt als leefgebied voor beide soorten. Omvorming van het landbouwperceel naar bos kan daarom als positieve ontwikkeling voor steen- en boommarter worden beschouwd.

Das

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van das aangetroffen, deze soort wordt ook niet verwacht in het plangebied.

Vleermuizen

De eikenboom met enkele holten, die een potentiële verblijfplaats voor boom bewonende vleermuissoorten bieden, blijft geheel in tact. De holten blijven ook na bosvorming op het perceel beschikbaar en toegankelijk als potentiële verblijfplaats.

Door aanleg van het bos verbetert in eerste instantie het voedselaanbod voor vleermuizen. Op de (zeer) lange termijn, wanneer het nieuwe bos even hoog is geworden als het omringende bos, wordt het belang van het perceel als foerageergebied voor vleermuizen weer minder. De luwe rand aan de westzijde van het perceel vormt momenteel geen primair foerageergebied voor vleermuizen. Door de vele bomenrijen en bosjes in de omgeving van het plangebied is en blijft ook na bebossing van het perceel voldoende foerageergebied aanwezig.

Overige (beschermde) zoogdieren

Andere beschermde zoogdieren zoals bever en otter zijn niet bekend in het plangebied.

Negatieve effecten voor beschermde zoogdieren als gevolg van de bosontwikkeling op het landbouwperceel zijn niet aan de orde.

5.1.2 Vogels

Er zijn geen beschermde vogelsoorten of jaarrond beschermde nesten waargenomen in of in de directe omgeving van het plangebied. Ook zijn geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van deze soorten, zoals uitwerpselen. Aanleg van het nieuwe bos op deze locatie heeft geen negatieve effecten op beschermde vogelsoorten.

5.1.3 Amfibieën en reptielen

Beschermde amfibieën en reptielen zijn niet aangetroffen in het plangebied. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde soorten.

In het kader van de Zorgplicht heeft St. Twickel besloten de bestaande greppels te handhaven als biotoop voor de aanwezige amfibieën. Het vernietigen van het leefgebied van deze amfibieën en het doden van exemplaren wordt daarmee voorkomen.

5.1.4 Vissen, ongewervelden en plantensoorten

Beschermden vissen, ongewervelden en plantensoorten zijn niet aangetroffen op het landbouwperceel. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde soorten.

Uit deze paragraaf blijkt dat het initiatief niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor beschermde soorten. Een ontheffing Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming is niet aan de orde.

6. Conclusie

Hieronder wordt vermeld voor welke beschermde soorten een ontheffing van de Wet natuurbescherming mogelijk aan de orde is.

Soortbescherming

Het initiatief leidt niet tot significant negatieve gevolgen voor beschermde soorten. In het kader van de Zorgplicht is besloten de bestaande greppels te handhaven als biotoop voor de aanwezige amfibieën. Een ontheffing Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming is niet noodzakelijk.

Literatuur en bronnen

- Provincie Overijssel, Omgevingsverordening Overijssel 2017, 1 januari 2023
- <https://geocontent.rvo.nl/Natura2000>
- <https://www.natura2000.nl>
- <https://app.pdok.nl/viewer/>
- www.synbiosys.alterra.nl/bij12
- <https://www.bij12.nl>
- www.ravon.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl

Bijlage 1: Vrijstelling soorten

In de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel is in artikel 7.4.1, in afwijking van de verboden in de Wet natuurbescherming, een vrijstelling opgenomen voor het vangen en beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de hieronder vermelde soorten. Deze vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer of onderhoud in de land- of bosbouw, aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer of landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Soort

Aardmuis
Bosmuis
Bruine kikker
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Gewone bosspitsmuis
Gewone pad
Haas
Huisspitsmuis
Kleine watersalamander
Konijn
Meerkikker
Middelste groene kikker
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Woelrat

Bijlage 2: Foto-impressie plangebied

Foto 1: Te bebossen landbouwperceel met rechts de struiken langs de spoorsloot en op de achtergrond de bomen ter weerszijden van de watergang

Foto 2: Oostrand bestaand bos te bebossen landbouwperceel

Foto 3: Zuidelijk deel perceel met restant sloot

Foto 4: Westelijke strook landbouwperceel met rechts greppel